

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udvalgte værker

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Udvalgte værker", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 360. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich05-shoot-idm140535014789024/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

- 150 løse Fætters Pintseoffer: offeret, som var en del af præstens løn, var når det blev betalt i penge indsvøbt i papir
Tiggerbrevene: sedler med menighedens navne, som hjalp præsten til at konstatere at alle havde betalt offer
- 151 Vena: digteråre
- 152 Fransfuus: kortspil
- 155 Erik von Rennesøe: fra Erik og Rollers Saga i Oehlenschlägers Hroars Saga.
Rennesøe: Rennesøy i Stavanger Fjord
- 156 Igangsgilde: gilde som gives af en ny mand, der opsages i bylavet
- 158 Selene: personifikation af månen
- 159 „Hviinstraæ“: hvæne

Høstferierne

Trykt første gang i *Nyeste Noveller* (1840)

- 161 Non cuivis ...: det falder ikke i ethvert menneskes lod at komme til Korinth. Horats Satirer 17, 26
Lihgfram: lige frem, direkte
Mester Lejs: ordspil på den jyske udtale af „mesterlectie“ (= femtelectien: ældste klasse)
Qvos ego: jeg skal lære jer
- 162 Virgils Georgicon: den romerske digter Vergils (70-19 f. K.) digt om landbrug
Delille: Jacques Delille (1738-1813)
Walkommen ...: Velkommen skal De, katten rive mig, være! Har De skyderen med, hr, rektor ... det kan jeg forstå; men nu skal De også se, her er, katten rive mig, så mange tredækere (bekkasinere) at de vrinler
- 163 Conjectur: gæt
syv Stæder: syv byer i Grækenland stredes om æren af at være Homers fødeby
Hippocrene: kilde helliget muserne, med vand som inspirerede digterne
- 164 salig Pontoppidan: Erik Pontoppidan (1698-1764) forf. til „Danske Atlas“

- 165 „han conjungerer ...”: han bøjer „jeg brækker mig” igennem i alle måder og tider
- 166 bondefødte Herregaardsslagrere: i årene efter 1800 blev en del forgældede herregårde overtaget på spekulation, bl.a. til udstykning
- 169 Hippocrates: græsk læge (ca. 460-377 f. K.)
Indigestion: fordøjelsesforstyrrelse
Han er Katten ryw me ...: Han er, katten rive mig, den bedste doktor, jeg har kendt. Et fingerbøl punch er bedre end to tønder vand
Avec votre Permission, Messieurs: Med Deres tilladelse, mine herrer
- 167 Française: selskabsdame og huskererinde
- 170 Neverkuk: rus
Foer a ...: (Pe' Syvsprings replikker i dette afsnit) Får jeg en lille en? ...
Åh, giv mig den første ... siden skal jeg nok hjælpe mig selv ... Jeg tør ikke rigtig ... er her ingen af dem?
Wo Herremand ...: Vor herremand holder af sine heste/sommetider mere end sommetider/Den der roser dem, er den bedste/Eja/mere end jeg kan sige://Vores Møller holder af sit målebæger!.../Vender du dig, så får det top på!...//Vor skrædder holder af sin saks!.../Af tøjet klipper han sig selv et stryke!...//Vores præst han holder af sine penge!.../Hvis du ofrer småt, så bliver han vred!...//Vores degn han holder af min kone!.../Det er sådan deres gamle vane!.../Per Syvspring holder af et krus!.../Hvis det er for stort, får han en rus!...//
- 175 en særdeles Overcomplet: et særligt besætningsmedlem udover det nødvendige
- 176 Lik min: slik min –
- 178 Charivari: hujen og skrigen
- 179 „Store Prinds! Maroccos Ære”: fra P. A. Heibergs syngestykke „Indtoget” 179:
- 180 Per Jovem: ved Jupiter
- 181 Virago: mandhaftig jomfru
- 188 Barbaresk-Corsar: Berber-sørøver(skilb)
- 189 En Skibspræken paa Landet: Trykt som „Prædiken” hos Elmenhoff i Randers 1838
formedelst en meger regnfuld Nat ...: naturligtende toges af negene, mens de endnu stod til tørring på marken
- 190 „Du gjorde mig som Leer ...”: Job 10, 9
- 192 „Paa deres Frugter ...”: Matth. 7, 16
- 193 „Det Gode, som jeg vil ...”: Paulus’ brev til romerne 7, 19
- 195 „Dersom Lyset i dig er mørkt ...”: Matth. 6, 23
„være Lyset for eders Fødder” ...: Salme 119, 105
- 196 Faldet: del af marken

198 Voltigeur: springer

Ve Pinnsdættin Ved pinsetid har skoven blad/og er så lystig med
 skygge/Fuglene synger og er så glade/Deres reder så monne de
 bygge./hå - åh - hå jaja! Korn til mig klokken tolv!//Og mellem
 blomsterne i skoven/skovmærker og koblotmer/går kærestefolk to og
 to/og kæler med hinanden.//Ell og Visti var også med/ret to hjerens-
 venner/Den som vil gå vil selv afsted/og der er ingen som gænger.//De
 talte så mangen et venligt ord/Alt i gåede og gærmen//Ti høst skulle
 de have eget bord/og leve så kærligt sammen.// Da det nu blev hen
 mod midnatstid/blev der så uhyggeligt i skoven/månen i næ var lang
 forbi/og skyerne formørkedes foroven//Visti blev sørgmodig til mode-
 .//Ell nu må jeg forlade dig//Han kyssede hende både på mund og
 kind.//Lad os se at ingen forfører dig//Ell hun skyndte sig hen ad
 vejen/hun gik så alene hjemad.//Visti du har en fuldtro ven/måske
 glemmer du hende engang.//Og da hun kom til Bjergmandshække
 //Hørte hun en kiste blive lukket/Og bjerget begyndte at ryste og
 vakte/der kaglede og klukkede inden i det.//Og bjergmanden stak
 hovedet frem/Han vrakkede afsted med en gylden krone på/Ell hun
 blev både kold og klam/alt som han vinkede og nikkede//Ell hun løb
 hen ad vejen/det gik som lyn og torden/og ligeså snart hun kom
 hjem/puttede hun sig under dynen.//Da nu det blev Skt. Hansdag
 /kom Visti fra regimentet.//Hvordan lever Ell mon? det stakkels
 barn!//hun har vist længtes efter mig//Og da han kom derhen hvor Ell
 boede/var der så lystigt derinde/og der var en der sang og hylede/alt
 således med højen og grinen.//Hun råbte, da han kom frem i døren
 .//Hvad vil den tovlige bonde?//Gå du kun Visti, den vej du kom/nu er
 jeg bjergmandens kone.//Visti vendte sig og gik igen/han sørgede i
 dage og nætter/ved Helligmesse bar de ham hen/Og Ell vaklede
 søgefter.//Og Ell hun lever fra år til år/og græder nat som dag/Når
 uglen tuder på kirkegården/synger hun på graven.//

203 No, saa han trour ett ... Nå, så han tror ikke der er bjergfolk til? ... da
 skal jeg nu fortælle en historie, og det er hverken løgn eller sladder,
 for min far har fortalt, at hans far havde fortalt, at han kunne huske,
 at hans oldefar havde sagt, at hans bedstemor havde hørt det af sin
 gudmor, der blev døbt årsdagen efter, at det var passeret. Hun
 fortalte da: at det var en karl og en pige, som holdt af hinanden, og de
 skulle da også giftes kan jeg tro. Der var lyst tre gange for dem fra
 prædikestolen og bryllupsdagen var herammer, og de havde bagt og
 brygget, og bestilt både kogekone og spillermænd. Så skete det en nat
 at pigen havde været henne at besøge sin kæreste, og ville gå hjem, så
 skulle hun omkring ved en bakke, hvor de sagde, der var bjergfolk -

og der var også bjergfolk – Så kom der et kvindfolk hen til hende – det var bjergmandens kone, men det vidste hun ikke – og spurgte: om hun skulle spå hende. Hun sagde ja; og så spåede hun hende, at hun skulle blive meget gammel, hvis hun ikke lod en mand komme til sig; men hvis hun nogensinde giftede sig, da skulle hun dø i sin første barselsseng. Det var godt nok, det var ikke helt godt, for så blev hun stædig, og ville ikke have sin kæreste hverken med det gode eller med det onde. Nå, så blev det også derved, og der blev ikke noget gilde, og hun blev ved med at tjene, og hun sad for sig selv, til de kom langt op i årene begge to. – Så var det en hellig juleaften, og det var en søndag, og de havde været i kirke begge to, og så var de også begge to faldet i søvn under prædiken. Nu da, folk gik fra kirke, og præsten og degnen også og så dem ikke; og så lukkede de kirkedøren. – Da det nu kunne være sådan omtrent ved midnat, så vågnede karlen og da lå det gamle kvindfolk på sine knæ foran alteret. Og så kom der flyvende ned fra hvælvingen tolv små børn ligesom engle. Og de gav hende hver et slag over munden, og sagde: det skal du have, fordi du kunne have været mor til os, og ikke ville. Og så kom der et helt halvt hundrede, og gav hende ligesådan hver en lussing og sagde: det skal du have, fordi du kunne have været bedstemor til os. Og så kom der en gruelig stor sværm, og slog til hende, og sagde: det skal du have, fordi du kunne have været oldemor til os. Og så blev de sådan ved, og komme fler og fler, til næsten hele kirken var fuld af dem. Men så fløj de allesammen borti på en gang. Og da han så kom hen til hende, så lå hun og var stened. – Se sådan gik det hende, og det er, katten rive mig, sandhed; for ellers ville jeg ikke have fortalt det

- 205 „De gjør a ...”: Det gør jeg, katten tage mig! ... og dersom der iogen bjergmand er så er der heller ingen i det her land
„Ja de æ vess ...”: Ja det er vist ... for der er en inde i Daugbjerg, hvis han ikke er død for nylig, han er voksen, men har ikke andet på end en lang gul barneskjole
- 206 „No kan a høyr, ...”: Nu kan jeg høre, at han er en videnskabsmand ... for det er sandhed, hvert ord han siger; jeg har hørt det mæge gange
- 207 Salveter: servietter
Bunteråd: parvis
- 208 Bergmanslehen: der er en Bergmanslied (bjergmandsviser) i Novalis' Heinrich von Ofterdingen (1802)
„Glück auf!”: en folkevise fra en tysk bjergværksgen
Domherren af Milano: Syngestykke af Duvet, opført på Det kgl. teater i 1802
den lille Matros: syngestykke af Pigault Lebrun fra samme periode

- 209 Viotti: italiensk komponist (1753-1824)
Penseroso: Il Penseroso (1632) „den tankefulde, eftertænksomme“, digt af John Milton (1608-1674), grundlag for et musikstykke af Händel af samme navn
- 210 „A trowr ...“: Jeg tror, katten flå mig, at den musikanter småtosset
- 211 „A læer ...“: Jeg mener jeg kan løse den: løjtnanten kan vist gøre sig selv til kvinde, når han vil, her er vel ikke anden mamselle end ham
- 212 Gallopade amoreuse: kærlighedsgallop
Chapeauen: kavaleren
- 213 „De rene af Hjertet“: Matth. 5, 8

Julianes Giftermaal

Trykt første gang i *Sabnen* (udg. G. Siesby, 1840)

- 214 „Mistmad“: den som ingen mad får
Mediativ: mæglingforslag
- 217 en lærd Justitsraad: C. Molbech sammenligner i „Ungdomsvandringer i mit Fødeland“ (1825) Lolland med „en stor flad Kage med meget Sylterø“
„En tungsindig ...“: Vise af W. H. F. Abrahamson (1744-1812)
- 218 Mockturtle: forloren skildpadde
- 220 Spørgespil i Tref: udtryk fra l'homme ligesom alle de følgende. I dag er det gængse udtryk for meldingen „almindeligt spil“
- 222 per Procuracionem: ved stedfortræder
Sjæle: livegne
- 223 lik -: slik -
- 224 „Quis cætera nescit?“, hvem kender ikke resten
Skræderen i Aalborg: Ovid, jf. Holberg „Jacob von Thyboe“ 1. akt, sc. 8
- 225 quæstioneret: spurgt
Inquisitinden: den udspurgte
ipsissima verba: egne ord
Attendez: vent lidt
incaminere: indlede en sag for retten
- 226 Kritik der reinen Vernunft: hovedværk af den tyske filosof Immanuel Kant (1724-1804)
- 227 characterløs: uden rang og titel
pingve ingenium: et tungt nemme